

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Rabobank

Jongvolwassenen en hun financiële doelen

Hoe bereiden jongvolwassenen zich financieel voor op de toekomst?

Annette Groen, Carlijn Prins

Jongvolwassenen en hun financiële doelen

Hoe bereiden jongvolwassenen zich financieel voor op de toekomst?

Auteurs

Annette Groen

Carlijn Prins

Inhoud

Voorwoord.....	4
Conclusies	5
1. Inleiding	7
2. Financiële situatie van jongvolwassenen	8
3. Financiële doelen van jongvolwassenen	11
4. Financiële voorbereiding	15
Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording	24
Bijlage 2 Achtergrondkenmerken	25
Bijlage 3 Literatuur.....	26

Voorwoord

Voor u ligt het tweede onderzoek in het kader van de samenwerking tussen het Nibud en de Rabobank op het thema van financieel gezond leven. Het onderzoek biedt inzicht in de financiële doelen die jongvolwassenen belangrijk vinden en hoe ze deze denken te bereiken. Het maakt duidelijk dat veel jongvolwassenen actief met geld bezig zijn. Maar het laat ook zien dat ze ondersteuning kunnen gebruiken om gericht en goed geïnformeerd aan deze doelen te werken. De uitkomsten zijn voor zowel de Rabobank als het Nibud bruikbaar in de voorlichting en dienstverlening aan deze groep.

Cora van Horssen, Nibud
Marion van Ierland, Rabobank

Conclusies

Het Nibud en de Rabobank geven met dit onderzoek meer inzicht in de financiële gezondheid van jongvolwassenen en de manier waarop zij zich voorbereiden op belangrijke financiële beslissingen en gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld het kopen van een huis. Deze inzichten kunnen zowel Rabobank als het Nibud gebruiken in de voorlichting en dienstverlening aan jongvolwassenen.

Omstandigheden zoals opleiding, werk- en woonsituatie zijn van invloed op hun financiële situatie en daarmee de behoefte aan ondersteuning als het gaat om financieel gezond leven. In het onderzoek beantwoorden we daarom de volgende vragen:

- Welke financiële doelen stellen jongvolwassenen zichzelf en hoe gaan zij daarmee om?
- Welke groepen zijn hierin te onderscheiden?
- In hoeverre bereiden jongvolwassenen zich financieel voor op belangrijke gebeurtenissen?

Jongvolwassenen hebben veel verschillende doelen

Vrijwel alle jongvolwassenen hebben financiële doelen. Over het algemeen hebben zij veel verschillende doelen. Gemiddeld geven zij aan 8,6 verschillende financiële doelen te hebben. De top 3 van belangrijkste financiële doelen zijn geld voor onvoorziene uitgaven, geld om leuke dingen te doen en een (ander) huis kopen. Deze doelen passen bij de leeftijdsgroep; zij staan nog aan het begin van hun volwassen leven. Jongvolwassenen zijn vooral bezig met het hebben van voldoende geld om op de wat kortere termijn prettig te kunnen leven en/of niet in problemen te komen. Ook het doel 'een (ander) huis kopen' ligt in de lijn der verwachting, omdat veel jongvolwassenen nog aan het begin van hun wooncarrière staan.

Doelen verschillen naar levenssituatie en financiële situatie

Doelen verschillen naar behoefte (ingegeven door levenssituatie) en ruimte (ingegeven door financiële situatie). Jongvolwassenen met kinderen hebben vaker doelen die met kinderen te maken hebben, zoals geld hebben voor de studie van een kind en geld hebben voor de kosten van een kind. Jongvolwassenen die makkelijk rondkomen hebben meer ruimte voor doelen als geld om leuke dingen te doen' en het kopen van een (ander) huis, terwijl mensen die moeilijk rondkomen vaker het afbetalen van schulden/achterstanden als belangrijkste doel zien. Bij werkenden zien we vaker als belangrijkste doel 'het kopen van een (ander) huis' en 'geld voor de kosten van een kind'. Voor niet-werkenden zijn deze doelen gezien hun werksituatie wellicht (nog) niet haalbaar. Zij stellen andere prioriteiten, zoals geld voor de eigen studie en geld voor een rijbewijs. Dit zijn vaak ook de jongvolwassenen die nog thuis wonen. Studenten geven begrijpelijkerwijs vaker aan dat 'geld voor de eigen studie' een belangrijk doel is dan degenen die werken of die niet werken en niet studeren.

Bij zelfstandig wonende jongvolwassenen zien we onder huurders vaker als belangrijkste doelen een ander huis kopen, afbetalen studieschuld en geld hebben voor inkomensterugval. Woningbezitters noemen vaker als belangrijkste doelen (extra) aflossen op de hypotheek, eerder kunnen stoppen met werken, geld hebben voor de kosten van een kind en geld hebben voor een verbouwing (niet verduurzamen).

Vrijwel alle jongvolwassenen kiezen voor sparen om doelen te halen

Financiële doelen kunnen op verschillende manieren worden bereikt; door sparen, lenen, beleggen in de meer traditionele vormen, beleggen in cryptovaluta, inkomen verhogen, lasten verlagen, investeren in vastgoed en erfenis/schenking. Vrijwel alle jongvolwassenen noemen sparen als strategie voor het bereiken van ten minste één van de genoemde doelen. Bovendien is sparen de populairste methode voor het bereiken van alle doelen.

Daarnaast zien we dat jongvolwassenen het verhogen van het inkomen relatief vaak noemen voor uiteenlopende doelen, zoals geld voor onvoorziene uitgaven, pensioen, kopen van een huis en aflossen van hypotheek of andere schulden. Aangezien veel jongvolwassenen nog aan het begin van hun loopbaan staan, is het begrijpelijk dat ze verwachten dat hun inkomen nog zal stijgen en ze daarmee financiële doelen willen bereiken. Verder zijn inkomen verhogen en lasten verlagen samen een veel gekozen strategie. Deze jongvolwassenen proberen hun financiële doelen dus te bereiken door meer geld over te houden.

Jongvolwassenen combineren vaak traditioneel beleggen en handelen in cryptovaluta voor doelen die wat verder in de toekomst bereikt kunnen worden, zoals eerder stoppen met werken en voor extra geld na pensionering. Dit betekent overigens niet dat alle jongvolwassenen met dit type doelen ook belegt.

Jongvolwassenen kunnen planmatiger aan de slag met doelen

Voor de belangrijkste doelen van respondenten hebben we naar vier kenmerken van financiële voorbereiding gevraagd. We vroegen hen of ze informatie hebben opgezocht over hun belangrijkste doel(en), of ze weten hoeveel geld ze er ongeveer voor nodig hebben, of ze een inschatting hebben gemaakt van de tijd die nodig is om hun doel(en) te bereiken en of ze geld opzij leggen voor hun belangrijkste doel(en). De meeste jongvolwassenen leggen al geld opzij voor hun financiële doelen. Andere stappen in het voorbereidingsproces worden 'overgeslagen'. Ze zouden dus planmatiger aan de slag kunnen om hun doelen tijdig te halen.

Meeste jongvolwassenen praten met kennissenkring over financiële doelen

De meeste jongvolwassenen oriënteren zich op hun financiële doelen door erover te praten met familie, vrienden of partner. Veel jongvolwassenen maken ook gebruik van informatie op websites of sociale media. Een beperkte groep vraagt advies van een financieel planner of adviseur. Bijna 3 op de 10 van de jongvolwassenen heeft praten over de financiële doelen met bekenden als enige oriëntatiestrategie genoemd. Daarmee zijn zij voor hun informatie over het bereiken van doelen volledig afhankelijk van hun directe omgeving en missen zij mogelijk belangrijke informatie van experts.

Jongvolwassenen willen vooral tips om doelen te bereiken.

De meeste jongvolwassenen geven aan behoefte te hebben aan een vorm van informatie. De meest genoemde is 'tips om doelen te halen'. Op een gedeelte tweede plek staan 'informatie over hoeveel geld er nodig is voor je doelen' en 'voorbeelden van hoe anderen hun doelen halen'.

1. Inleiding

Op het moment dat jongeren 18 worden, wordt er veel van ze verwacht, ook op financieel vlak. In deze periode moeten jongvolwassenen belangrijke (financiële) beslissingen nemen bijvoorbeeld als het gaat om studie, werk en wonen en relaties. Het zijn keuzes die van jongvolwassenen vragen dat ze plannen en vooruitzien. Net als iedereen kunnen ook jongvolwassenen daar ondersteuning bij gebruiken. Het is echter de vraag wat passend is. Het Nibud en de Rabobank willen daarom met dit onderzoek meer inzicht krijgen in de financiële doelen die jongvolwassenen belangrijk vinden en de manier waarop zij zich voorbereiden op belangrijke financiële beslissingen en gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld het kopen van een huis. Deze inzichten kunnen zowel Rabobank als het Nibud helpen om de voorlichting en dienstverlening aan jongvolwassenen te verbeteren.

Jongeren en jongvolwassenen zijn echter geen homogene groep. Omstandigheden zoals opleiding, werk- en woonsituatie zijn van invloed op hun financiële situatie en daarmee de behoefte aan ondersteuning als het gaat om financieel gezond leven. In het onderzoek beantwoorden we daarom de volgende vragen:

- Welke financiële doelen stellen jongvolwassenen zichzelf en hoe gaan zij daarmee om?
- Welke groepen zijn hierin te onderscheiden?
- In hoeverre bereiden jongvolwassenen zich financieel voor op belangrijke gebeurtenissen?

1.1 Achtergrond bij het onderzoek

Voor dit onderzoek is een online survey gehouden onder jongvolwassenen van 18 tot en met 30 jaar. De vragenlijst is volledig ingevuld door 1.568 respondenten. Het veldwerk is uitgevoerd in de eerste 3 weken van september 2021. De steekproef is representatief voor Nederlanders van 18 tot en met 30 jaar op geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en werkstatus. De steekproef is gewogen op geslacht, leeftijd en woonsituatie. De achtergrondkenmerken van de ondervraagden staan in Bijlage 1.

2. Financiële situatie van jongvolwassenen

In dit hoofdstuk schetsen we allereerst een beeld van de financiële situatie van jongvolwassenen. De meeste jongvolwassenen zijn tevreden met hun financiële situatie, al zegt ruim een kwart van hen niet makkelijk rond te kunnen komen. Naarmate jongvolwassenen wat ouder zijn hebben ze wel vaker een wat hoger inkomen. De meeste jongvolwassenen hebben ook wel spaargeld en/of een andere vorm van vermogen. De hoogte daarvan varieert echter sterk.

2.1 Eigen oordeel over de financiële situatie

Jongvolwassenen zijn over het algemeen tevreden over hun financiële situatie. Zij geven hun financiële situatie gemiddeld een 6,1 op een schaal van 0 tot 10. Van de jongvolwassenen geeft 21 procent een 8 of hoger en 79 procent lager dan een 8. De meeste jongvolwassenen kunnen naar eigen zeggen goed rondkomen. Van de gehele groep zegt 29 procent niet makkelijk te kunnen rondkomen. Dit is een kleiner aandeel dan het aandeel volwassen Nederlanders (18-75 jaar) dat moeite heeft met rondkomen. Van hen zei in 2019 38 procent niet makkelijk te kunnen rondkomen¹.

Tabel 1: Mate van rondkomen (n=1.568)²

	%
Heel moeilijk	3
Moeilijk	6
Eerder moeilijk dan makkelijk	20
Eerder makkelijk dan moeilijk	37
Makkelijk	27
Heel makkelijk	8

2.2 Inkomensniveau jongvolwassenen

Zoals te verwachten valt, is het inkomen van jongvolwassenen hoger naarmate zij ouder zijn. We zien een duidelijk verschil tussen de groep tot 25 jaar en de groep van 25 t/m 30 jaar. Jongvolwassenen tot 25 jaar hebben vaker een laag inkomen. Van hen heeft de helft een inkomen tot € 2.000 netto per maand, tegenover een kwart van de mensen van 25 tot en met 30 jaar. Wanneer we kijken naar de inkomens vanaf € 2.000 netto per maand is het beeld omgekeerd. Van de 18- tot 25-jarigen heeft 26 procent een inkomen van meer dan € 2.000 netto per maand, tegenover 61 procent van de jongvolwassenen van 25 tot en met 30 jaar. In totaal weet 19 procent van de jongvolwassenen niet hoe hoog hun inkomen is of willen ze dit niet zeggen.

¹ Van der Schors, A. e.a. (2019) *Geldzaken in de praktijk 2018-2019*, Nibud.

² De percentages zijn afgerond op hele cijfers. Bij het optellen van percentages worden de nauwkeurige cijfers gebruikt. Vanwege de afrondingen kan het voorkomen dat de percentages in de tabellen en grafieken niet altijd optellen tot 100 procent.

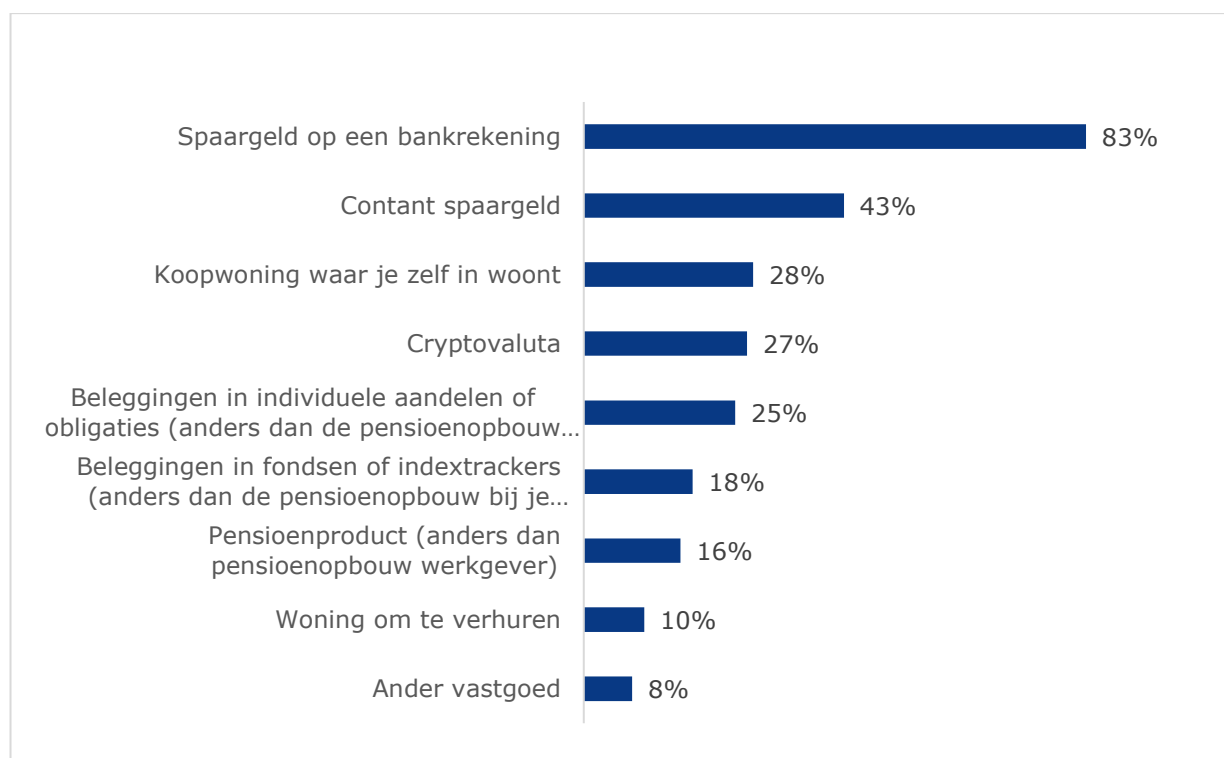
Tabel 2: Inkomensniveau (n=1.568)

	Totaal %	18-24 %	25-30 %
Minder dan 1.000	17	27	6
1.000 – 2.000	21	23	19
2.000 – 3.000	20	16	26
3.000 – 4.000	13	6	21
Meer dan 4.000	9	4	14
Weet niet/wil niet zeggen	19	24	14

2.3 Type vermogensopbouw

Het overgrote deel van de jongvolwassenen (86 procent) heeft spaargeld op een bankrekening. Andere typen van vermogen die relatief veel voorkomen zijn contant spaargeld, een koopwoning, cryptovaluta en beleggingen.

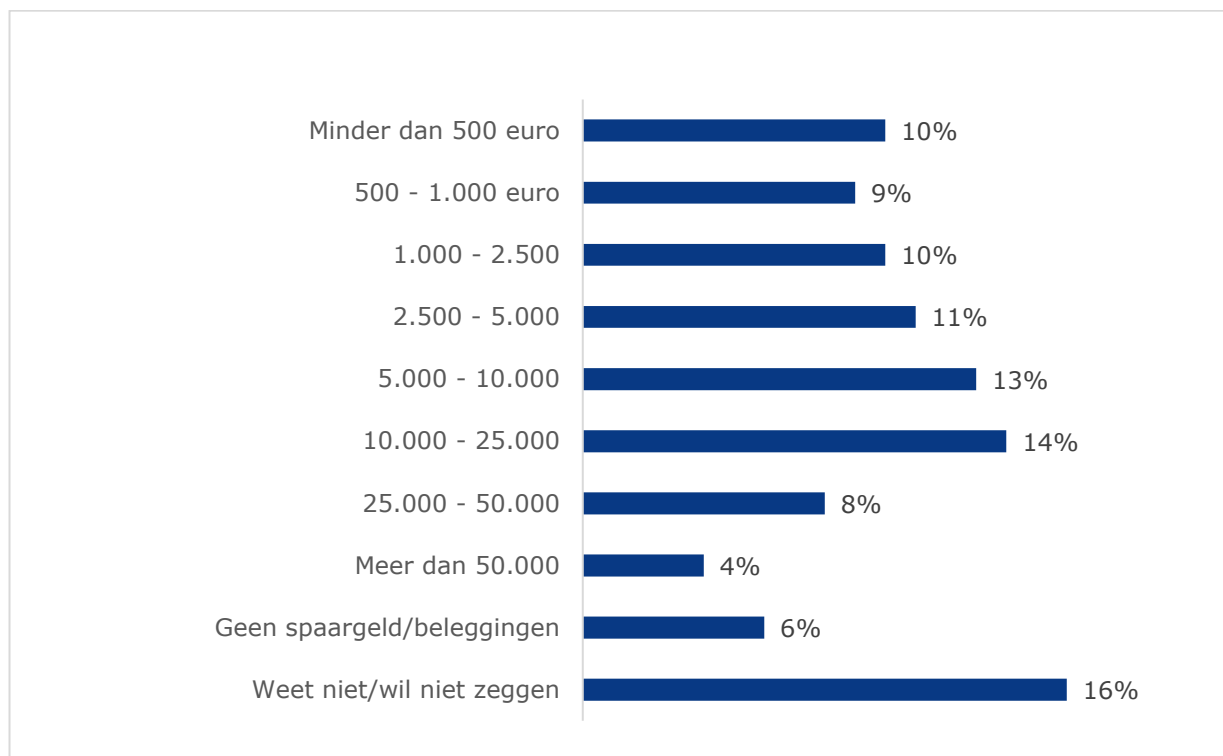
Figuur 1: Type vermogen van jongvolwassenen (n=1.568)*

* Bij het uitvragen van type vermogen konden respondenten per vermogenscategorie aangeven of ze die wel of niet hebben, of dat ze het niet weten/geen antwoord willen geven. De berekening van de percentages in deze grafiek is op basis van de hele steekproef, inclusief respondenten die geen antwoord gaven op de vraag over type vermogen.

De waarde van het vermogen van jongvolwassenen varieert sterk. Iets meer dan een derde van de jongvolwassenen (35 procent) heeft geen vermogen (6 procent) of een vermogen van minder van € 2.500 (29 procent). Een beperkte groep van 12 procent heeft een vermogen boven de € 25.000.

Figuur 2: Waarde vermogen (n=1.568)

3. Financiële doelen van jongvolwassenen

Vrijwel alle jongvolwassenen hebben financiële doelen. De meeste van hen hebben ook veel verschillende doelen. Over het geheel genomen vinden de meeste jongvolwassenen geld voor onvoorziene uitgaven, geld voor leuke dingen doen en het kopen van een huis de belangrijkste doelen. Er zijn echter wel verschillen tussen jongvolwassenen. Met name jongvolwassenen die wat ouder zijn, werken en/of zelfstandig wonen hebben vaker doelen die wat verder in de toekomst liggen.

3.1 Welke financiële doelen hebben jongvolwassenen

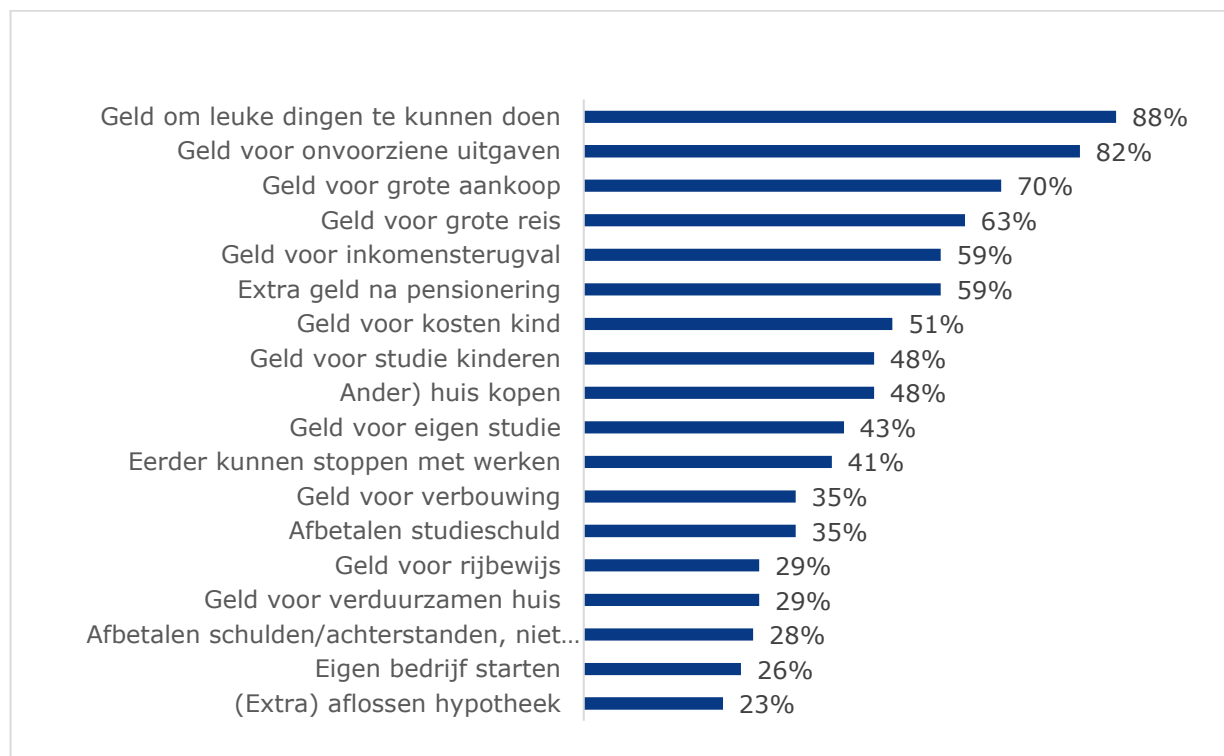
Vrijwel alle jongvolwassenen geven aan financiële doelen te hebben. Wat opvalt is dat jongvolwassenen over het algemeen ook veel verschillende doelen hebben. In dit onderzoek hebben we hen een lijst met doelen voorgelegd. Meer dan helft van hen kruiste daarin minimaal 7 doelen aan. Van alle ondervraagde jongvolwassenen heeft 28 procent minimaal 1 en maximaal 6 doelen, 56 procent heeft tussen de 7 en 13 doelen en 15 procent heeft minimaal 13 en maximaal 19 doelen. Gemiddeld hebben de jongvolwassenen 8,6 verschillende financiële doelen. Een heel beperkte groep (2 procent) zegt helemaal geen doelen te hebben. Zij geven aan hier niet mee bezig te zijn, geen financiële ruimte te hebben of het juist niet nodig te vinden een specifiek doel te hebben.

Tabel 3: Gemiddeld aantal doelen (n=1.568)

	Totaal %
Geen doelen	2
1 t/m 6 doelen	28
7 t/m 12 doelen	56
13 t/m 19 doelen	15
Gemiddeld aantal doelen	8,6

De meest genoemde doelen zijn 'geld om leuke dingen te kunnen doen', 'geld hebben voor onvoorziene uitgaven' en 'geld hebben voor een grote aankoop'. Wat opvalt is dat een vrij grote groep (59 procent) extra geld voor na pensionering of geld voor een inkomensterugval noemt als doel.

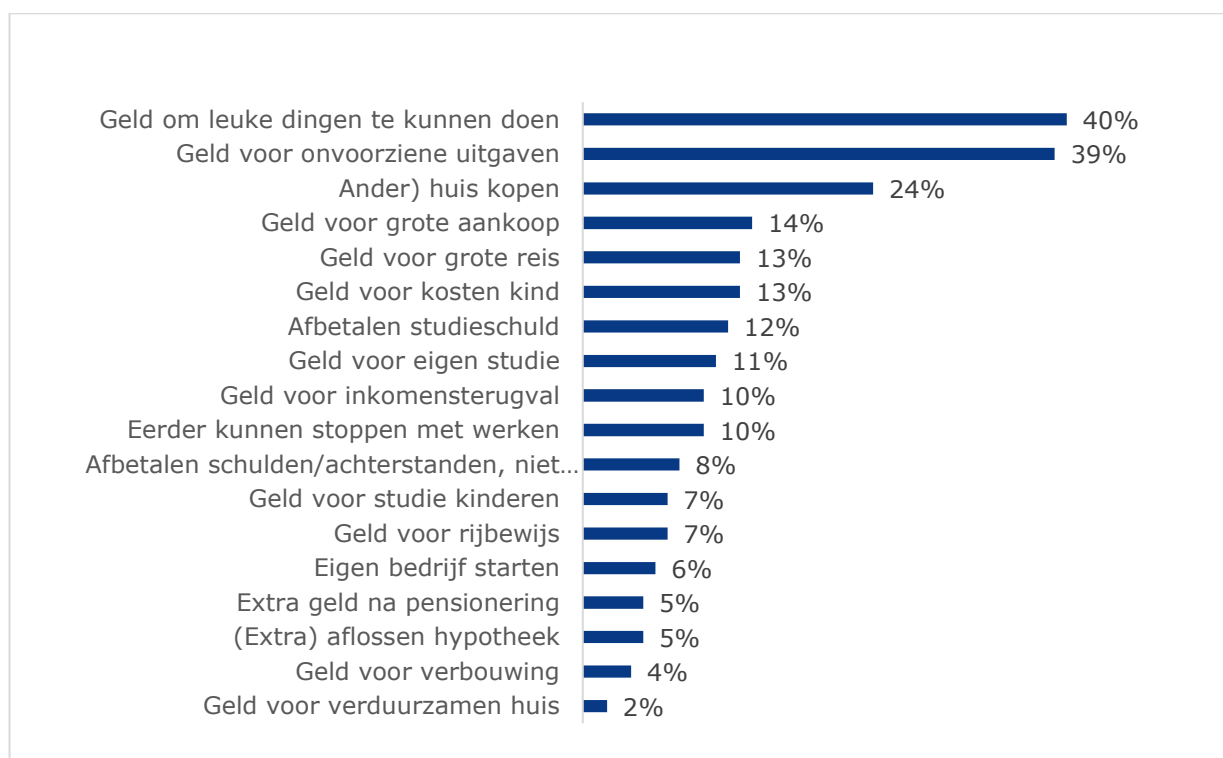
Figuur 3: Financiële doelen van jongvolwassenen (n=1.568)

3.2 Welke financiële doelen zijn het belangrijkste?

In het voorgaande hebben we gezien dat jongvolwassenen over het algemeen veel verschillende doelen hebben. Dit roept de vraag op welke doelen jongvolwassenen het belangrijkste vinden. We hebben respondenten gevraagd aan te geven welke drie doelen voor hen het belangrijkste zijn. Figuur 3 geeft hiervan een overzicht. Daarin valt op dat geld voor onvoorziene uitgaven en geld om leuke dingen te doen voor de meeste van hen tot de belangrijkste doelen behoren. Jongvolwassenen lijken daarmee vooral bezig te zijn met het hebben van voldoende geld om op de wat kortere termijn prettig te kunnen leven en/of niet in problemen te komen. Dit is op zich niet verwonderlijk gezien het feit dat veel jongvolwassenen zich nog aan het begin van hun loopbaan bevinden. Voor een deel van de doelen is mogelijk nog geen ruimte of ze zijn nog heel ver weg, bijvoorbeeld als het gaat om pensioen of (eerder) stoppen met werken. Op de derde plaats staat het doel 'een (ander) huis kopen'. Ook dit ligt in de lijn der verwachting, omdat veel jongvolwassenen aan het begin van hun wooncarrière staan.

Figuur 4: Belangrijkste financiële doelen (n=1.540)

Wanneer we onderscheid maken naar verschillende achtergrondkenmerken, dan blijkt de top 3 van belangrijkste doelen nauwelijks te verschillen (geld voor onvoorziene uitgaven, geld voor leuke dingen en een (ander) huis kopen). Er is geen verschil in de top 3 naar leeftijd, geslacht, werksituatie, thuiswonend/uitwonend en het wel of niet hebben van een partner. Ook huurders en jongvolwassenen hebben deze top 3.

Een uitzondering hierop vormt de top 3 van mensen die moeilijk rondkomen, woningbezitters, ouders en studenten. Bij jongvolwassenen die moeilijk kunnen rondkomen staat het afbetalen van schulden in de top 3. Bij woningbezitters in plaats van een (ander) huis kopen, de kosten van een kind. Bij ouders naast geld hebben om leuke dingen te kunnen doen, doelen die met kinderen te maken hebben, zoals geld hebben voor de studie van een kind en geld hebben voor de kosten van een kind. Bij studenten in plaats van een ander huis kopen, geld voor eigen studie.

We zien daarnaast verschillen tussen groepen in de mate waarin andere doelen belangrijk worden gevonden.

Financiële situatie

Zoals gezegd hebben jongvolwassenen die moeilijk rondkomen veel vaker dan jongvolwassenen die makkelijk rondkomen het afbetalen van achterstanden of schulden als belangrijk doel. Jongvolwassenen die makkelijker rondkomen hebben naast de top 3 belangrijkste doelen vaker geld om leuke dingen te doen en het kopen van een huis als belangrijkste doel dan leeftijdsgenoten die moeilijk kunnen rondkomen.

Levenssituatie: studeren, werken, wonen, kinderen

Wanneer we kijken naar de werksituatie, dan zien we ook hier weer dezelfde top 3 aan financiële doelen en een aantal verschillen bij de andere doelen. Werkenden hebben vaker als belangrijkste doel een (ander) huis kopen, eerder kunnen stoppen met werken en het afbetalen van de studieschuld dan niet-werkenden. Voor niet-werkenden zijn deze doelen gezien hun werksituatie wellicht (nog) niet haalbaar. Zij stellen andere prioriteiten, zoals geld voor de eigen studie en geld voor een rijbewijs. Studenten geven begrijpelijkerwijs vaker aan dat 'geld voor de eigen studie' een belangrijk doel is dan degenen die werken of die niet werken en niet studeren.

Bij de woonsituatie zien we vooral dat thuiswonenden vaker dan zelfstandig wonenden geld voor studie en geld voor een rijbewijs belangrijk vinden. Ook rekenen deze jongvolwassenen het kopen van een huis vaker tot hun belangrijkste doelen.

Als we onder zelfstandig wonende jongvolwassenen kijken naar huurders en woningbezitters, dan zien we dezelfde top 2. Huurders noemen vaker dan woningbezitters ander huis kopen, afbetalen studieschuld en geld hebben voor inkomensterugval. Woningbezitters noemen vaker dan huurders (extra) aflossen op de hypotheek, eerder kunnen stoppen met werken, geld hebben voor de kosten van een kind en geld hebben voor een verbouwing (niet verduurzamen).

4. Financiële voorbereiding

In het voorgaande hoofdstuk hebben we gezien dat jongvolwassenen veel verschillende financiële doelen hebben. In dit hoofdstuk gaan we nader in op de vraag hoe jongvolwassenen zich voorbereiden op het bereiken van hun financiële doelen. We staan stil bij de strategieën die jongvolwassenen willen inzetten om hun doelen te bereiken. Vervolgens kijken we naar de stappen die ze al hebben gezet om hun belangrijkste doelen te bereiken. Ook lichten we toe op welke wijze jongvolwassenen zich oriënteren op het bereiken van hun doelen en welke hulp ze graag zouden krijgen.

4.1 Strategieën voor het bereiken van financiële doelen

Financiële doelen kunnen op verschillende manieren worden bereikt. In ons onderzoek vroegen we respondenten voor elk financieel doel waarvan zij hadden aangegeven dat te hebben, op welke manier ze dat doel willen bereiken. Respondenten konden per doel aangeven met welke strategie of strategieën ze het doel wilden bereiken. Daarbij hadden ze de keuze uit 8 mogelijke strategieën, namelijk sparen, lenen, beleggen in de meer traditionele vormen, beleggen in cryptovaluta, inkomen verhogen, lasten verlagen, investeren in vastgoed en erfenis/schenking. Het is daarmee niet gezegd dat jongvolwassenen de gekozen strategieën ook daadwerkelijk al inzetten. Op de vraag in hoeverre jongvolwassenen al daadwerkelijk actie ondernemen om hun doelen te bereiken, komen we later in dit hoofdstuk nog terug.

Van alle jongvolwassenen met financiële doelen noemt vrijwel iedereen (97 procent) sparen als strategie voor het bereiken van ten minste één van de genoemde doelen. Dat betekent niet dat dit de enige strategie is die jongvolwassenen (willen) hanteren. Bijna de helft van de jongvolwassenen (48 procent) noemt het verhogen van het inkomen als strategie. Jongvolwassenen staan doorgaans aan het begin van hun carrière, waardoor dit een begrijpelijke strategie is voor deze leeftijdsgroep. Deze strategie wordt ook vaker genoemd door de jongere respondenten in ons onderzoek.

Lenen wordt door 36 procent van de respondenten genoemd. We vermoeden dat dit aandeel hoger zou moeten zijn, omdat 'slechts' een derde van de respondenten die aangeven een (ander) huis te willen kopen, aangeeft hiervoor te willen lenen. In werkelijkheid kopen verreweg de meeste Nederlanders een huis met een hypotheek. Waarschijnlijk heeft een deel van de respondenten tijdens het invullen van de vragenlijst lenen niet geassocieerd met een hypotheek.

Beleggen in traditionele vormen staat op de vierde plek, samen met de strategie lasten verlagen: bijna een derde wil deze strategieën inzetten om doelen te behalen. Een kwart geeft aan te willen beleggen in cryptovaluta, 16 procent geeft aan te willen investeren in vastgoed en 15 procent verwacht met een schenking of erfenis tenminste één doel te bereiken. Nog eens 8 procent heeft voor tenminste één doel aangegeven een andere strategie in te willen zetten. Ook geeft 22 procent van de jongvolwassenen voor tenminste één doel aan dat ze nog niet weten wat voor strategie ze willen inzetten, of gaf geen antwoord.

Niet alle strategieën worden even vaak ingezet. In de tweede kolom van Tabel 4 zien we hoe vaak strategieën zijn ingezet. Daaruit blijkt dat sparen niet alleen door veel jongvolwassenen als strategie wordt gekozen, maar ook voor het grootste deel van de aangekruiste doelen (78 procent). Inkomen verhogen daarentegen wordt weliswaar door

bijna de helft van de respondenten genoemd, maar slechts voor 17 procent van de doelen. Dat betekent dat jongvolwassenen deze strategie vooral voor een beperkt aantal doelen willen inzetten. Hetzelfde geldt voor strategieën als traditioneel beleggen, beleggen in cryptovaluta en het verlagen van lasten.

Tabel 4: Strategieën voor het bereiken van financiële doelen (n=1.542)

	Respondenten met strategie %	Aandeel doelen per strategie %
Sparen	97	78
Inkomen verhogen	48	17
Lenen	36	7
Traditioneel beleggen	32	10
Lasten verlagen	32	10
Beleggen in cryptovaluta	25	9
Weet niet/ geen antwoord	22	6
Investeren in vastgoed	16	4
Erfenis/schenking	15	3
Anders	8	1

4.2 Aantal gekozen strategieën

De meeste jongvolwassenen geven aan meer dan één strategie in te zetten of te willen inzetten om hun doelen te bereiken. Gemiddeld willen jongvolwassenen 3,1 verschillende strategieën gebruiken om hun financiële doelen te bereiken. Toch is er met 22 procent een behoorlijk aandeel dat slechts één strategie noemt. Voor deze respondenten geldt dat ze vrijwel allemaal sparen als strategie kiezen. Nog eens 22 procent wil 2 strategieën inzetten en 21 procent van de jongvolwassenen is van plan om 3 strategieën in te zetten. Ruim een derde (35 procent) wil juist 4 of meer strategieën inzetten (Tabel 5).

Tabel 5: Aantal verschillende strategieën dat jongvolwassenen (willen) inzetten (n= 1542)

Aantal strategieën	Aantal respondenten	Aandeel %
0	12	1
1	344	22
2	334	22
3	318	21
4	214	14
5	142	9
6	77	5
7	62	4
8	27	2
9	14	1

Hoeveel strategieën jongvolwassenen willen inzetten, hangt samen met het aantal doelen dat zij hebben. Wie meer doelen heeft, maakt ook meer gebruik van verschillende strategieën. Verder zien we dat mannen gemiddeld meer strategieën inzetten dan vrouwen, respectievelijk 3,4 en 2,8 strategieën. Jongvolwassenen die moeilijk rondkomen willen gemiddeld ook meer strategieën inzetten dan degenen die makkelijk rondkomen (3,3 versus 3,0). Mogelijk zijn deze jongvolwassenen vanwege hun geldzorgen actiever op zoek naar mogelijkheden om voldoende geld te hebben voor hun doelen. Degenen die

beleggen (4,0 strategieën) in de meer traditionele vormen of cryptovaluta hebben (4,1 strategieën), willen gemiddeld genomen ook meer strategieën inzetten dan de totale groep jongvolwassenen. Mogelijk zijn deze jongvolwassenen actiever met hun financiële bezig dan andere jongvolwassenen.

4.3 Strategieën die vaak samen worden gebruikt

Een aantal strategieën wordt vaker door dezelfde jongvolwassenen genoemd; ze worden dus vaker in combinatie met elkaar ingezet (maar niet per se voor hetzelfde doel). Zo zien we dat jongvolwassenen vaak traditioneel beleggen en beleggen in cryptovaluta combineren. Van degenen die via beleggen in de meer traditionele vormen hun doelen willen bereiken, wil 53 procent ook beleggen in cryptovaluta. We zagen in eerder gepubliceerd onderzoek al dat er behoorlijke overlap is tussen jongvolwassenen die in de meer traditionele vormen beleggen en degenen die cryptovaluta bezitten. Zo investeert ongeveer de helft van de jongvolwassenen met traditionele beleggingen daarnaast in cryptovaluta³. Ook investeren in vastgoed wordt relatief vaak samen genoemd met beleggen in de meer traditionele vormen en in cryptovaluta. Zo wil 36 procent van degenen die in traditionele vormen willen beleggen ook in vastgoed investeren, en 37 procent van degenen die in cryptovaluta willen beleggen.

Daarnaast zien we dat de strategieën inkomen verhogen en lasten verlagen relatief vaak door dezelfde respondenten worden genoemd. Van degenen die met een toename van het inkomen van plan is om financiële doelen te bereiken, geeft de helft aan ook lasten te willen verlagen. Deze respondenten proberen hun financiële doelen dus te bereiken door meer geld over te houden.

4.4 Strategieën per doel

In het voorgaande hebben we gezien dat sparen de meest genoemde strategie is. Dat betekent dat voor alle doelen die jongvolwassenen hebben het grootste deel in ieder geval wil sparen om dit te bereiken. De vraag is daarbij of er daarnaast strategieën zijn die jongvolwassenen vooral voor specifieke doelen willen inzetten. In Tabel 6 geven we een overzicht van de mate waarin jongvolwassenen strategieën noemen per doel.

Het valt op dat jongvolwassenen de strategieën beleggen in de meer traditionele vormen en in cryptovaluta relatief vaak willen inzetten om eerder te kunnen stoppen met werken en voor extra geld na pensionering. Daarnaast zien we dat jongvolwassenen het verhogen van het inkomen relatief vaak noemen voor een aantal uiteenlopende doelen zoals geld voor onvoorziene uitgaven, pensioen, kopen van een huis en aflossen van hypotheek of andere schulden. Aangezien veel jongvolwassenen nog aan het begin van hun loopbaan staan, is het begrijpelijk dat ze verwachten dat hun inkomen nog zal stijgen en ze daarmee financiële doelen willen bereiken.

Opvallend is verder dat lenen vaak wordt genoemd voor het kopen van een huis, maar niet zo vaak als je zou verwachten op basis van de praktijk waarbij de meeste mensen lenen om een huis te kunnen kopen. Mogelijk hebben respondenten bij het beantwoorden van de vragen een onderscheid gemaakt tussen hypotheek en andere leningen. Lenen wordt daarnaast vaker genoemd voor het starten van een eigen bedrijf, de eigen studie en

³ Prins, C., Groen, A. en Bos, J. (2021) *Jongvolwassenen en beleggen 2021. Hoe jongvolwassenen omgaan met beleggen, crypto en sparen*. Utrecht: Nibud en RaboResearch

een verbouwing of verduurzaming van het huis. Lenen is voor de andere doelen geen veel gekozen strategie. Blijkbaar zijn jongvolwassenen redelijk terughoudend met lenen.

Bij het verlagen van lasten zien we vaker doelen rond het afbetalen van schulden en achterstanden en het opvangen van tegenvallers zoals onvoorziene uitgaven of een inkomsterugval.

Tabel 6: Strategieën per financieel doel

Financieel doel	Sparen %	Lenen %	traditioneel beleggen %	crypto beleggen %	inkomen verhogen %	lasten verlagen %	investeren vastgoed %	erfenis/ schenking %
Geld voor onvoorziene uitgaven	91	4	13	12	22	14	4	3
(Extra) aflossen hypotheek	71	8	12	10	19	13	3	3
Afbetalen schulden/achterstanden, niet hypotheek/studieschuld	64	8	8	8	19	14	3	3
Ander) huis kopen	76	32	12	9	23	9	5	5
Eerder kunnen stoppen met werken	63	2	33	22	25	12	12	4
Extra geld na pensionering	68	2	26	15	18	8	9	4
Geld voor studie kinderen	76	3	12	8	12	6	4	3
Afbetalen studieschuld	65	6	9	7	28	12	3	3
Geld voor kosten kind	74	3	9	7	20	9	3	3
Geld voor inkomsterugval	83	3	10	7	13	13	2	2
Geld voor verbouwing	69	12	7	7	10	7	4	4
Geld voor grote aankoop	86	4	7	7	13	7	2	2
Geld om leuke dingen te kunnen doen	83	2	6	7	18	10	2	1
Geld voor grote reis	86	4	6	6	13	8	1	3
Geld voor verduurzamen huis	68	12	10	9	11	9	3	4
Geld voor eigen studie	72	15	5	6	17	9	3	3
Geld voor rijbewijs	76	5	5	5	9	7	2	4
Eigen bedrijf starten	65	22	14	14	19	9	11	3
Anders	68	8	26	25	28	19	12	5

4.5 Financiële voorbereiding

Voor de belangrijkste doelen van respondenten hebben we naar 4 kenmerken van financiële voorbereiding gevraagd. We vroegen hen of ze informatie hebben opgezocht over hun belangrijkste doel(en), of ze weten hoeveel geld ze er ongeveer voor nodig hebben, of ze een inschatting hebben gemaakt van de tijd die nodig is om hun doel(en) te bereiken en of ze geld opzij leggen voor hun belangrijkste doel(en).

We zien dat verreweg de meeste jongvolwassenen (91 procent) voor tenminste één van hun belangrijkste doelen geld opzij legt. Ook weten veel jongvolwassenen (84 procent) voor tenminste één van hun belangrijkste doelen hoeveel geld er ongeveer nodig is. Minder vaak hebben ze een inschatting gemaakt van de tijd die nodig is (hoewel nog steeds een ruime meerderheid dit wel heeft gedaan): 71 procent heeft dat voor tenminste één van hun belangrijkste doelen gedaan. En nog iets minder vaak hebben ze informatie opgezocht, dat heeft 65 procent voor tenminste één van hun belangrijkste doelen gedaan.

Bekijken we de stappen van financiële voorbereiding per belangrijk doel dat is genoemd, dan zien we een vergelijkbaar beeld. Jongvolwassenen leggen gemiddeld genomen voor 83 procent van hun belangrijkste doelen geld opzij. Tegelijkertijd hebben ze maar over 54 procent van hun doelen informatie opgezocht, voor 60 procent een inschatting gemaakt van de tijd die nodig is om hun doelen te halen en weten ze voor 72 procent van hun doelen hoeveel geld ze ongeveer nodig hebben.

Jongvolwassenen komen dus behoorlijk in actie om hun belangrijkste doelen te behalen, maar ze hebben minder vaak een plan. Ze zouden dus planmatiger aan de slag kunnen, want wie weet leggen ze wel te veel of te weinig opzij om hun doelen tijdig te halen. Daarbij zien we overigens geen verschillen tussen jongvolwassenen tot 25 jaar en de wat oudere jongvolwassenen of tussen mannen en vrouwen.

Tabel 7: Financiële voorbereiding door jongvolwassenen (n=1.542)

	Respondenten die dit voor tenminste één belangrijk doel doen	Doelen waarvoor dit gebeurt
	%	%
Heeft informatie opgezocht	65	54
Weet hoeveel geld ongeveer nodig is	84	72
Heeft een inschatting gemaakt van tijd die nodig is	71	60
Legt geld opzij	91	83

Wanneer we kijken naar de verschillen tussen jongvolwassenen die moeilijk en makkelijk kunnen rondkomen, dan zal niet verbazen dat jongeren die makkelijk rond kunnen komen al vaker geld opzij leggen (92 procent tegenover 89 procent). Toch legt nog steeds 76 procent van de jongvolwassenen die aangeven heel moeilijk rond te komen, geld opzij voor tenminste één van hun belangrijkste doelen. Jongvolwassenen die moeilijk rondkomen hebben juist vaker informatie opgezocht (69 procent tegenover 63 procent).

We hebben daarnaast gekeken naar de jongvolwassenen die aangeven traditionele beleggingen en/of cryptovaluta te bezitten. Zij hebben vaker dan anderen op alle 4 de onderdelen actie ondernomen.

4.6 Financiële voorbereiding per doel

Naast een meer algemeen beeld van de manier waarop jongvolwassenen zich voorbereiden, is het zinvol om te kijken hoe zij zich voorbereiden op specifieke doelen. In Tabel 8 geven we hiervan een overzicht. Het gaat daarbij om de wijze waarop jongvolwassenen zich voorbereiden op de doelen die zij als belangrijkste hebben benoemd.

We zien dat de meeste jongvolwassenen voor de doelen die zij het belangrijkste vinden geld opzij leggen. Ze doen dat in mindere mate (≤ 75 procent) voor het opvangen van een inkomensterugval, aflossen van een hypotheek, het afbetalen van schulden en het starten van een eigen bedrijf.

Jongvolwassenen bereiden zich het minst voor op een inkomensterugval. Driekwart legt geld opzij, maar de andere stappen zegt steeds minder dan de helft te doen. Voor doelen als het afbetalen van (studie)schulden of hypotheek, het kopen van een huis of het starten van een eigen bedrijf zegt een relatief groot aandeel van de jongvolwassenen informatie te hebben opgezocht, te weten hoeveel geld nodig is en een inschatting te hebben gemaakt van de tijd die nodig is om dit doel te bereiken.

Voor doelen die wat verder weg in de toekomst liggen, zoals eerder stoppen met werken en pensionering, hebben veel jongeren wel informatie opgezocht, maar weet een minder groot aandeel hoeveel geld en tijd nodig is om het doel te behalen.

Voor doelen als een rijbewijs, een grote aankoop of reis of leuke dingen weten jongvolwassenen vaak wel hoeveel geld nodig is. Een kleiner deel heeft een inschatting gemaakt van hoeveel tijd nodig is of heeft informatie hierover opgezocht. Datzelfde geldt voor doelen als een verbouwing of verduurzaming.

Financiële voorbereiding per doel (n=1.540) **Fout! Ongeldige koppeling.** Noot: oranje: < 50 procent; blauw: 50 - 74 procent; groen: > 74 procent

* N=< 50 waarnemingen

4.7 Hoe oriënteren jongvolwassenen zich op het bereiken van hun financiële doelen?

In het voorgaande zagen we dat een groot deel van de jongvolwassenen actief bezig is met ten minste één van hun belangrijkste doelen. Om meer zicht te krijgen op hoe jongvolwassenen zich informeren over (het bereiken van) hun financiële doelen, hebben we hen de vraag voorgelegd hoe zij dat meestal doen. In Tabel 9 is te zien dat bijna de helft van de jongvolwassenen (49 procent) met hun ouders, familie of vrienden praat bij de oriëntatie op het bereiken van hun financiële doelen. Nog eens 35 procent geeft aan met de partner te spreken over het bereiken van financiële doelen. Veel jongvolwassenen maken ook gebruik van informatie op websites of sociale media. 40 procent geeft aan informatie te zoeken via zoekmachines op internet. 20 procent bezoekt websites van financiële instellingen en 16 procent bezoekt voorlichtingswebsites. 17 procent zoekt informatie via sociale media en 16 procent gebruikt apps of tools die helpen bij het maken van een plan. Een beperkte groep (10 procent) vraagt advies van een financieel planner of adviseur. Dan geeft ook nog 13 procent van de jongvolwassenen aan meestal geen informatie te zoeken.

Tabel 8: Oriëntatie op financiële doelen (n=1.568)

	%
Praat erover met ouders, familie, vrienden	49
Zoekt informatie via zoekmachines internet	40
Praat met partner	35
Bezoekt websites financiële instellingen	20
Zoekt informatie via sociale media	17
Bezoekt voorlichtingswebsites	16
Gebruikt tools/apps voor plannen	16
Zoekt meestal geen informatie (exclusief)	13
Vraagt hulp van financieel planner/adviseur	10
Anders	2

Hieronder gaan we dieper in op de verschillende oriëntatiestrategieën die jongvolwassenen gebruiken, onder welke bevolkingsgroepen (geslacht, leeftijd, rondkomen, traditioneel beleggen en cryptovaluta) ze vaker voorkomen en met welke belangrijkste doelen ze samenhangen.

Praten over financiële doelen

Veel jongvolwassenen praten dus over het bereiken van hun financiële doelen met mensen in hun directe kennissenkring. Van alle jongvolwassenen bespreekt 81 procent dit met ouders, familie, vrienden en/of met de partner. Dit laat zien dat veel jongvolwassenen in ieder geval het gesprek over geld voeren. Een deel van de jongvolwassenen (29 procent) heeft praten over de financiële doelen met bekenden als enige oriëntatiestrategie genoemd. Daarmee zijn zij voor hun informatie over het bereiken van doelen volledig afhankelijk van hun directe omgeving en missen mogelijk belangrijke informatie van experts.

Mannen (85 procent tegenover 76 procent van de vrouwen), 18-/24-jarigen (84 procent tegenover 77 procent van de 25-/30-jarigen) en respondenten die moeilijk rondkomen (85 procent tegenover 79 procent van degenen die makkelijk rondkomen) hebben vaker praten als oriëntatiemanier genoemd.

Informatie bij experts

Een deel van de jongvolwassenen (43 procent) zoekt (ook) informatie bij een expert, namelijk via websites van financiële instellingen, via advies van een financieel planner of adviseur, via websites van voorlichtingsinstanties of via tools of apps die helpen met het maken van een plan. Hiermee willen we niet zeggen dat kwalitatieve informatie over financiën enkel op deze plekken kan worden gevonden. Dat kan ook via de andere oriëntatiestrategieën. Maar bij bovengenoemde kanalen is doorgaans een vorm van controle of toezicht op de kwaliteit van de informatie.

25-/30-jarigen zoeken vaker informatie bij experts (47 procent tegenover 39 procent van de 18-/24-jarigen), net als degenen met traditionele beleggingen en/of cryptovaluta (56 procent tegenover 34 procent van degenen die niet beleggen).

Sociale media

Sociale media zijn belangrijk in het leven van veel jongvolwassenen. Toch zoeken weinig jongvolwassenen enkel informatie via sociale media bij de oriëntatie op hun financiële doelen: slechts 2 procent noemt dit als enige strategie. Degenen die sociale media

gebruiken voor hun oriëntatie, praten bijvoorbeeld ook met de partner, ouders, andere familie of vrienden (78 procent), zoeken informatie via zoekmachines (49 procent) of bij een expert (57 procent).

Jongvolwassenen die aangeven moeilijk rond te komen, geven vaker aan zich via sociale media te oriënteren op het bereiken van hun financiële doelen dan degenen die makkelijk rondkomen (21 procent tegenover 15 procent van degenen die makkelijk rondkomen). Ook jongvolwassenen die beleggen in de meer traditionele vormen en/of cryptovaluta hebben, geven vaker aan zich via sociale media te oriënteren op het bereiken van hun financiële doelen, dan degenen die niet beleggen en geen cryptovaluta hebben (23 procent tegenover 11 procent).

4.8 Welke informatie helpt jongvolwassenen bij het bereiken van hun doelen?

Tot slot hebben we aan de respondenten gevraagd welke informatie hen verder zou helpen bij het bereiken van hun financiële doelen. Een klein deel (17 procent) zegt geen informatie nodig te hebben. Maar de meeste jongvolwassenen (83 procent) geven aan wel behoefte te hebben aan een vorm van informatie. De meest genoemde is 'tips om doelen te halen': 43 procent van de jongvolwassenen geeft aan hiermee geholpen te zijn. Op een gedeelde tweede plek (38 procent) staan 'informatie over hoeveel geld er nodig is voor je doelen' en 'voorbeelden van hoe anderen hun doelen halen'. Een derde van de jongvolwassenen geeft aan dat zicht op de voortgang van hun doelen hen zou helpen, en 26 procent zegt behoefte te hebben aan informatie over financiële producten.

Jongvolwassenen tussen de 25 en 30 jaar geven vaker aan dat ze geen informatie nodig hebben dan degenen tussen de 18 en 24 jaar (19 procent tegenover 15 procent). Daarnaast hebben jongvolwassenen zonder traditionele beleggingen en/of cryptovaluta minder vaak behoefte aan informatie dan degenen die deze beleggingen wel hebben (21 procent tegenover 9 procent).

Tabel 9: Behoeftte aan type informatie (n=1.568)

	%
Tips om doelen te halen	43
Informatie over hoeveel geld nodig is voor doelen	38
Voorbeelden van hoe anderen hun doelen halen	38
Zicht op voortgang doelen	33
Informatie over financiële producten	26
Geen informatie nodig (exclusief)	17
Anders	1

Bijlage 1 | Onderzoeksverantwoording

Doelgroep

Nederlanders in de leeftijd van 18 t/m 30 jaar.

Netto steekproef

De vragenlijst is volledig ingevuld door 1.568 respondenten van 18 t/m 30 jaar. Deze steekproef is representatief voor Nederlanders van 18 t/m 30 jaar op leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en werkstatus. Het onderzoek is gewogen op geslacht, leeftijd en woonsituatie.

Werving respondenten

Online vragenlijst via panel Dynata (www.dynata.com).

Veldwerkperiode

Het veldwerk is uitgevoerd van 3 september tot en met 22 september 2021.

Bijlage 2 | Achtergrondkenmerken

In onderstaande tabel is te zien hoe de steekproef is samengesteld op basis van de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, woonsituatie, werkstatus en inkomen.

Tabel 10: Achtergrondkenmerken afgezet tegen de landelijke verdeling

	Ongewogen Steekproef	Gewogen steekproef	Landelijk*
	%	%	%
Geslacht			
Man	43	49	51
Vrouw	53	47	49
Anders	4	2	
Weet niet/wil niet zeggen		2	
Leeftijd			
18 tot 25 jaar	49	54	53
25 tot en met 30 jaar	51	46	47
Opleidingsniveau			
Laag (Basisschool, LBO, VMBO basis/kader, VMBO GL/TL, MAVO, (M)ULO)	11	12	15
Middelbaar (MBO, HAVO, VWO)	55	57	55
Hoog (Bachelor (HBO of Universiteit), Universiteit Master, Doctoraalopleiding)	33	31	30
Woonsituatie			
Thuiswonend	33	58	56
Zelfstandig	67	42	44
Werkstatus			
Studenten	30	33	30
Werkend	60	57	60
Niet-werkend	10	10	10
Inkomen			
Minder dan 1.000	15	17	-
1.000 - 2.000	22	21	-
2.000 - 3.000	21	20	-
3.000 - 4.000	15	13	-
Meer dan 4.000	10	9	-
Weet niet/Wil niet zeggen	17	19	-

* bron: CBS Statline

Bijlage 3 | Literatuur

Lusardi, A. & Mitchell, O. (2014). The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence. *Journal of Economic Literature*, 52, 5-44.

Nibud (2018). *Geldzaken in de praktijk*.

Prins, C., Groen, A. en Bos, J. (2021) *Jongvolwassenen en beleggen 2021. Hoe jongvolwassenen omgaan met beleggen, cryptovaluta en sparen*. Utrecht: Nibud en RaboResearch